

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI

Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Serisi: 14

İşsizliğin ve Fakirliğin Azaltılmasında Bir Çözüm Önerisi:

Kendi Hesabına Çalışma

"Enflasyon düştükçe üretimde kapasite kullanımı ve verimlilik artacak. Bu bakımdan, işsizliği azaltmak için, kısa vadede, ekonomik büyüme yoluyla değil, mikro seviyede uygulamaya konulacak tedbirler alınmalıdır.

"Her şeyi Devletten, şimdi de her şeyi AB'den bekleyen ve her zaman başkasına dayanmaya alışmış bir zihniyeti ortadan kaldırırken, işsizlerin kendi hesaplarına çalışabilmelerini sağlamak için, geri ödenen ve hayat suyu olan küçük bir başlangıç sermayesi sağlanmalıdır.

"İlgücü piyasası politikası, taraflar arasında hakkaniyete ve kazan - kazana dayalı oluşturulmalıdır.

Prof. Dr. AZİZ AKGÜL

Diyarbakır Milletvekili

ve

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

İŞSİZLİĞİN VE FAKİRLİĞİN
AZALTILMASINDA
BİR ÇÖZÜM ÖNERİSİ

KENDİ HESABINA
ÇALIŞMA

Prof. Dr. Aziz AKGÜL
Diyarbakır Milletvekili
ve
Türkiye İsrafı Önleme Vakfı Başkanı
Mütevelli Heyeti Başkanı

EKİM 2004

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI
Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Serisi:14

Türkiye İsrafı Önleme Vakfı

Karaca Sok. No: 17/2

Gaziosmanpaşa 06700 ANKARA

Tel : 0.312. 440 88 66

Faks : 0.312. 440 93 99

e-posta : israf@israf.org

web sitesi : www.israf.org.tr

Baskı: EMEK OFSET LTD. ŞTİ.

Tel: 0.312.431 25 87 - 431 34 76

İÇİNDEKİLER

I. GİRİŞ	5
II. TÜRKİYE’NİN EN ÖNEMLİ EKONOMİK SORUNU	7
III. TÜRKİYE’DE İŞSİZLİK	8
IV. İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI	11
V. BİR KİŞİYE İŞ OLUŞTURMANIN MALİYETİ	12
VI. İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ	14
VII. İSTİHDAMSIZ BÜYÜME VE SEBEPLERİ	14
VIII. 50 YAŞ ÜZERİ İŞGÜCÜ ÇALIŞMA DÜZENİ	17
IX. İSTİHDAMIN ARTIRILMASINDA GİRİŞİMCİLİK (KENDİ HESABINA ÇALIŞMA) İLE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM	18
X. KENDİ HESABINA ÇALIŞMADA EN ÖNEMLİ SORUN: SERMAYE	22
XI. KENDİ HESABINA ÇALIŞMA İÇİN FİNANSMAN DESTEĞİ: MİKRO FİNANS KURULUŞLARI KANUNU	26
XII. İŞSİZLİĞİ VE FAKİRLİĞİN AZALTILMASINDA ÖRNEK PROJE DİYARBAKIR MİKRO KREDİ PROJESİ	29
XIII. SONUÇ	35

I. GİRİŞ

işsizlik; bölgelerarası gelişmişlik farkı, iç göçler, altyapı sorunları ile başlayıp, teröre kadar giden pek çok sosyal ve ekonomik sorunun altında yatan ana sebeptir.

Türkiye hızlı nüfus artışıyla beraber, hızlı bir kentleşme sürecine girmiştir. 1960'lı yıllarda nüfusun % 39'u kentlerde yaşarken, bu oran 2000'li yıllarda % 58'e yükselmiştir. Sanayileşmeyle paralel gelişmeyen kentleşme mücadelesi; başta istihdam olmak üzere eğitim, alt yapı ve adil olmayan dengesiz gelir dağılımı gibi sorunlar oluşturmıştır.

2003 yılına ait işsizlik verileri, ülkemizin en önemli ekonomik sorunu olan işsizliğin çözümünde henüz mesafe alınamadığını ortaya göstermektedir. Yüzde 10.5'lük işsizlik oranı, 1980 sonrasının ikinci en yüksek işsizlik yılını işaret ediyor. İşsizliğin bu boyutlara varmasında şüphesiz 2001'de yaşanan ekonomik krizin etkisi büyüktür. Ancak, ondan da önce 1998 yılındaki Rusya krizi, 1999 yılındaki depremler de, bugünkü yüksek işsizlik rakamlarının oluşmasına katkıda bulundu.

2003 yılında sanayideki istihdam 3 milyon 836 bin kişi olarak gerçekleşirken, 2002'de 3 milyon 954 bin kişiydi. Bir yılda yüzde 3'lük bir istihdam azalması meydana geldi. Ancak geçmişe bakınca sanayinin yıllardır yeterli seviyede istihdam oluşturamadığı ortaya çıkıyor.

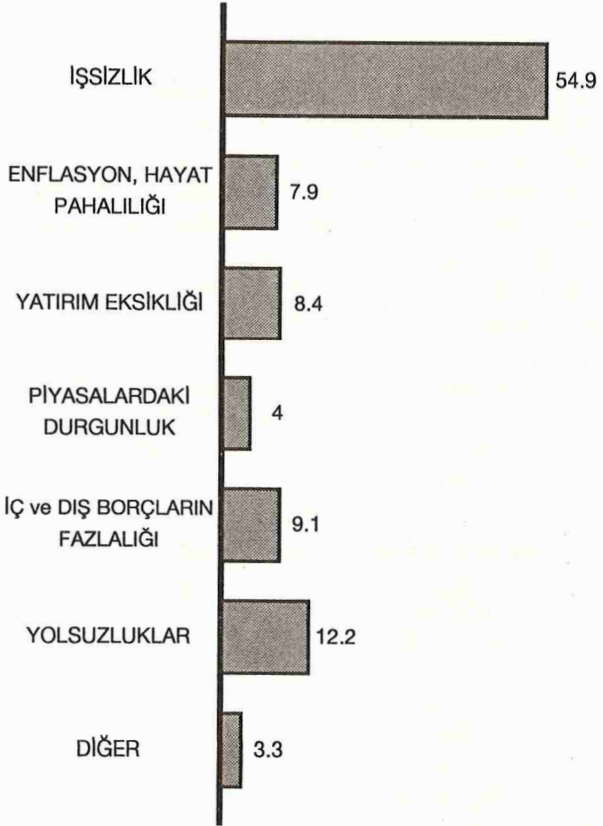
2003 ve 2004 yıllarında; ekonomik istikrarın sağlanmasında, enflasyonun düşürülmesinde ve borçların çevrilmesinde başarılı olundu. Şimdi istihdamı geliştirecek stratejilerin uygulanmasına sıra geldi. Ekonomik programların başarısının en iyi göstergesi işsizliğin azaltılmasıdır.

İstihdam üzerindeki ücret dışı yükler tedricen azaltılmalıdır. İşgücünün toplam maliyeti düştükçe üretim birimlerinin daha fazla işgücü kullanma talebi de artacaktır.

Enflasyon düştükçe üretimde verimlilik daha da artar. Bu bakımdan, işsizliğin azaltılması için, kısa vadede, ekonomik büyüme yoluyla değil, mikro seviyede tedbirler uygulamaya konulmalıdır.

II. TÜRKİYE’NİN EN ÖNEMLİ EKONOMİK SORUNU

Kamuoyu araştırma şirketi Pollmark’ın "Mayıs 2004 Türkiye Gündemi" araştırmasına göre, Türkiye’nin en önemli ekonomik sorununun işsizlik olduğu tesbit edilmiştir.

III. TÜRKİYE'DE İŞSİZLİK

Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre, 2001'de ortalama işsizlik yüzde 8.4 iken, 2002'de yüzde 10.3'e, 2003 yılında da yüzde 10.5'e yükselmiştir. Aynı dönemlerde işgücüne katılan insan sayısı da neredeyse aynı kalmıştır. Bir başka deyişle, nüfus artışına paralel olarak işgücü piyasasına girenlerin sayısı işgücü piyasasından çıkanlar ile yaklaşık aynı olmuştur. işgücü piyasasında kalıp da iş bulamayanlar artmıştır.

Diğer taraftan, OECD'nin yayınladığı "OECD: 2004 İstihdam Görünümü" raporuna göre, OECD ülkelerinde ortalama yüzde 6.9 olan işsizlik oranı Türkiye'de yüzde 10.8 seviyesinde olduğu tespit edilmiştir. İşsizlik oranında Türkiye'nin üzerinde yüzde 11.4 ile İspanya, yüzde 17.6 ile Polonya ve yüzde 20 ile Slovakya geliyor. Ancak Türkiye'nin üzerindeki ülkelere Polonya ve Slovakya'da işsizlik oranı 2003 yılında bir önceki yıla göre azalırken İspanya'da ise aynı oranda kaldı. OECD verilerine göre Türkiye'de ise 2003 yılında işsizlik oranı yüzde 10.6'dan yüzde 10.8'e çıktı. Bölgelere göre işsizlik oranları şöyledir:

Tablo:1
Bölgelere Göre İşsizlik Oranları (2003)

Bölge	İşsizlik Oranı (%)
Marmara	11.4
İç Anadolu	10.2
Karadeniz	4.8
Doğu Anadolu	6.3
Ege	10.7
Akdeniz	10.9
G. Doğu Anadolu	21.6

Kaynak: DİE

Tablo-1 incelendiğinde, Güneydoğu'daki işsizlik oranının, bazı bölgelerin iki katı, bazı bölgelerin de 3-4 katı olduğu görülmektedir.

Söz konusu veriler, Türkiye'nin çözülmesi en zor ekonomik sorununun işsizlik olduğunu göstermektedir.

Resmi istatistiklere göre, yaklaşık 2,5 milyon işsiz olduğu ifade edilmesine rağmen, Türkiye'de işsizler ile düzgün işi olmayan ücretlilerin sayısı kamuoyunda 5-10 milyon olarak tahmin edilmektedir. Çağdaş toplumlarda istihdamı özel sektör oluşturur. Eğer tahmin edilen rakamlar dikkate alınırsa, özel sektörün toplumu "düzgün işe" kavuşturması için, yaklaşık 900 katrilyonluk yatırıma ihtiyacı vardır. Bunun bedeli de milli gelirimizin yaklaşık 3,5 katıdır.

A.Genç İşsizler

Ülkemizde her üç eğitimli gençten biri işsizdir. Genç nüfusu ile öğrenen ülkemizde, gençlerin gelecek umutları daha hayatlarının başında tüketilmemelidir. İş verilemeyen gençler, her zaman tahriklere açık, potansiyel bir tehlike olabilir.

Nüfusumuzun yaklaşık % 25'ini gençler oluşturmakta olup, her yıl ortalama bir milyon vatandaşımız işgücüne katılmaktadır. Zaman içinde sürekli artan genç nüfusa karşılık, istihdam imkanlarının aynı hızda arttırılamamasının bir sonucu olarak, işsiz nüfusunun % 37'sini 20-24 yaş arası gençler oluşturmaktadır. En verimli dönemlerinde

işsiz kalan gençlerimizin ülke refahına sağlayacağı katkıdan mahrum olmak, Türkiye için de bir kayıptır.

B. Kadın Ve İstihdam

Her üç kadınımızın ikisi işgücü dışındadır. Ülkemiz, ekonomik kalkınmada kadın işgücü potansiyelini yeterince değerlendirememekte olup, nüfusumuzun yarısına yakını üretken olamamaktadır.

Türkiye'de 25-54 yaş grubundaki kadınların % 67'si işgücüne dahil değildir. Bu oran, İspanya'da % 40, Portekiz'de % 24, ABD'de % 23'tür.

Ülkemizdeki her dört kadından birisi okur - yazar değildir. **Kadınların istihdama katılımını engelleyen en önemli unsurlar olarak; yetersiz eğitim düzeyi ile bilgi-beceri noksanlığı yanında uygun istihdam stratejisinin geliştirilememesidir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça, işgücüne katılma oranının da arttığını belirtebiliriz.**

Avrupa Birliği'ne aday olan Türkiye'nin, kadınları cahil bırakan toplumlarla ortak özellikler göstermesi kabullenilemez. Ülkemizde okuma-yazma bilmeyen kadınların oranı % 22.6'dır. Çin'deki mevcut rejime rağmen bu oran % 22,8; Brezilya'da % 14,2; Meksika'da 10,8 dır.

Diyarbakır'da dar gelirlielerin kendi hesaplarına kendi işlerini kurmaları için başlattığımız projede küçük sermaye verilen kişiler kadınlardır. Bunun sebebi, hem toplum içinde hem de aile içinde

fakirlikten en fazla etkilenen kesimin kadınların olmasıdır. Bu bakımdan, ailenin bir bütün olarak güçlendirilerek, geleceğimizin teminatı olan çocuklarımızın sağlıklı ve mutlu büyümeleri için, ailede öncelikli olarak kadınlar desteklenerek, onların da üretime katılmaları özendirilmekte ve desteklenmektedir.

C.Sektörel İşsizlik

Türkiye'nin istihdam ve işsizlik alanında çok ciddi yapısal sorunları mevcuttur. Türkiye, tarım kesiminin istihdamdaki ağırlığı yönünden dünya ikincisidir. Buna rağmen, tarım kesiminde verimlilik çok düşük olduğundan ve etkin bir üretim planlaması yapılmadığından, bu yığılma artı değer olarak milli hasılaya yeteri kadar yansımamaktadır.

Türkiye'de İstihdamın sektörler arası dağılımında, tarımın % 46'lık payla en yüksek paya sahip olduğu görülür. Sanayinin payı % 21'dir. Bu görünüm Türkiye'de istihdam politikalarında yıllardır yeterli başarıya ulaşılamadığının göstergesidir. Bilgi toplumuna geçişin olduğu bir dönemde dahi sanayileşme yetersiz seviyede kalmış ve yatırımlar yeteri kadar artırılmamıştır.

IV. İŞGÜCÜNE KATILMA ORANI

Tablo-2'den görülebileceği gibi, işgücüne katılma oranı OECD ülkelerinde yüzde 72, AB ülkelerinde yüzde 71, ABD'de yüzde 79. Türkiye'de ise bu oran yüzde 60'larda seyrederken önce yüzde 55'lere, sonra yüzde 50'lere ve altına geriledi. 2003'te ise

yüzde 47.1'e geriledi.

Tablo-2
İşgücüne Katılma Oranı

Ülke	2002	Ülke	2002
ABD	78.8	İtalya	62.1
Almanya	72.3	Japonya	78.0
Avustralya	75.0	Kanada	78.6
Belçika	64.4	Norveç	81.7
Danimarka	81.1	Yunanistan	64.6
Fransa	68.6	Çek Cum.	71.7
Hollanda	76.3	Polonya	66.1
İngiltere	77.8	Slovakya	70.1
İrlanda	69.2	AB	70.6
İspanya	67.5	OECD	72.1
İsveç	80.3	Türkiye	48.7

Türkiye’de 2003 yılı sonu verilerine göre eğitimli gençlerin yüzde 26’sı işsiz, yüzde 5.6’sı da eksik istihdam kategorisinde iş arıyor. Dolayısıyla, eğitimli gençlerde işsiz ve eksik istihdamla atıl işgücü oranı yüzde 31.9’a çıkıyor. **Her üç üniversite mezunundan birinin işsiz olduğu belirtilebilir.**

V. BİR KİŞİYE İŞ OLUŞTURMANIN MALİYETİ

2003 yılında onaylanan yatırım teşvik belgelerine göre, bir kişiye iş imkanı oluşturmak için (2003 yılı fiyatlarıyla) ortalama 142.7 milyar lira yatırım yapmak gerekiyor. İmalat sanayide bir kişiye iş imkanı oluşturmak için, gerekli yatırım miktarı ortalama 119.7 milyar liradır.

Her bölgede yapılan yatırımın konusu, büyüklüğü

ve teknolojisi birbirinden farklıdır. Bu sebeple, her bölgede bir kişiye iş imkanı oluşturmak için gerekli yatırım miktarı da birbirinden farklıdır. Mesela, Marmara bölgesinde bir kişiye iş imkanı oluşturmak için ortalama 193.8 milyar lira yatırım gerekirken, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 128.5 milyar liralık yatırım harcaması bir kişiye iş imkanı oluşturulabiliyor.

Tablo-3
Bir kişiye iş imkanı Oluşturmak için Gerekli
yatırım Tutarı
(2003)

	Toplam Yatırım (Trilyon)	Oluşturulacak İş İmkkanı (Kişi)	Kişi Başı Yatırım (Milyar TL)
Sektörlere Göre			
Tarım	327.7	4.081	79.3
Madencilik	349.4	14.540	24.0
İmalat Sanayi	13.075.9	109.267	119.7
Enerji	494.8	0.427	1.158.9
Hizmetler	11.693.7	53.490	218.6
TOPLAM	25.937	181.805	142.7
Bölgelere Göre			
Marmara	12.547.1	64.148	193.8
İç Anadolu	3.404.5	19.464	174.9
Ege	2.535.0	26.932	94.1
Akdeniz	3.568.5	31.578	113.0
Karadeniz	637.3	9.082	70.2
Doğu Anadolu	397.6	4.992	79.7
Güneydoğu	1.893.6	14.741	128.5
Çok Bölgesi	953.0	10.268	92.8
TOPLAM	25.936.6	181.805	142.7

VI. İŞGÜCÜ VERİMLİLİĞİ

Türkiye, işgücü verimliliği artısında yetersiz kalmaktadır. İstihdamda kilit rol sahibi olan ücret verimlilik dengesi ülkemizde kurulamamıştır.

Ülkemizde uzun dönem işgücü verimliliği artışı, gelişen ülkelere göre zayıftır. Uluslararası piyasalarda rekabet ettiğimiz Güney Asya ve Uzak Doğu ülkelerinde işgücü verimliliğindeki artışlar, son 20 yılda ortalama % 5.6'ya ulaşmış ve Çin de % 6 olmuşken, Türkiye'de bu oran % 2.7'de kalmıştır.

"Birim işgücü maliyeti", verimlilik değişimini ihtiva ettiğinden, kalkınmaya ait dikkate alınması gereken bir göstergedir. Eğer işgücü maliyeti artışı, verimlilik artışına kıyasla yüksek olursa, bu durum işsizlik ve dolayısıyla yoksulluğun artmasına sebep olur.

Verimliliği esas alan, işçi ve işveren kesimleri arasında kazan – kazan yaklaşımının uygulanması, hakkaniyeti sağlarken, işsizliğin azalmasına da katkıda bulunur.

VII. İSTİHDAMSIZ BÜYÜME VE SEBEPLERİ

2004 yılında, döviz kurunun düşmesi ve 2001 krizi öncesi seviyesine geri dönmesi ithalatı cazipleştirdi. Ancak, yüzde 6.5 faiz dışı fazlanın tutturulması için ele alınamayan vergi yükü ve istihdamın üzerindeki yükler, yatırımları caydırırken,

işverenleri istihdamdan tasarruf etmeye yöneltiyor.

2000 yılında yüzde 6.3 oranında büyüyen ekonomimiz, işsizliğin büyümeye başladığı 2001 yılında yüzde 9.5 oranında küçülmüştü. 2002 yılında yüzde 7.8, 2003 yılında da yüzde 5.9'a ulaşan büyüme hızları yakalandı. Ancak ekonominin büyüdüğü yıllarda da işsizlik oranı artış kaydetti.

Ülkemizde nüfus artarken, istihdam aynı oranda genişlemiyor. Ekonomimiz 2003 yılında yüzde 5.9 büyüdü. Ancak, çalışanların toplam sayısı 21 milyon 354'ten 21 milyon 147 bine düştü. **Çünkü, ülkemizdeki ekonomik büyüme; kapasite kullanımındaki artış ile verimlilik artışından kaynaklanıyor. Dolayısıyla henüz ilave istihdam oluşturma etkisi oluşmadı.**

Ekonomik ve Sosyal Konsey'in istihdam raporunda da ekonomide son yıllardaki büyümenin istihdam artışına dönüşemediğine dikkat çekilerek, 2010 yılında işsizlik oranının bugüne göre iki kat artacağı vurgulanıyor.

İşsizliğin bu kadar artacak olmasının tahmin edilmesi üç sebebi şöyle belirtilebilir:

- Üretimde daha ileri teknolojilere geçilmesiyle, klasik nitelikteki işgücüne ihtiyacın azalması,
- Üretim süreçlerinde verimliliğin artmasıyla daha az kişinin çalıştırılması,
- Eğitim ve istihdamda, kişilerin kendi işlerini kurmalarını özendirecek yeni stratejilerin yetersizliği.

Üniversitelerimizin, işsizliğin önlenmesi ve alternatif açılımlar geliştirme yönündeki yetersizlikleri, işgücü ve iş piyasaları arasındaki uyum farkının artmasına sebep olmaktadır.

Mevcut eğitim ve öğretim sistemi, eski emek yoğun imalat kültürüne göre eğitim veriyor. Halbuki dünyada sektörlerin niteliği değişiyor ve eğitim müfredatları da buna paralel olarak yenileniyor. Nitekim istihdam verilerinin en çarpıcı tarafını işsizlikte eğitilmiş gençlerin başı çekmesi oluşturuyor.

Diğer taraftan, Türkiye'nin AB'ye girmesi ve serbest dolaşım hakkının elde edilmesi sonucu, işsizliğin hemen ortadan kalkacağı gibi yanlış bir beklenti sezilmektedir. Çünkü işsizlik, sadece Türkiye'nin bir meselesi olmayıp, küresel özelliktedir.

Dünyanın en büyük ekonomisi ABD'de olduğu gibi, Japonya'da da ve AB ülkelerinde de işsizlik vardır. Bu sebeple, ülkemizde işsizliğin azaltılması için vatandaşlarımızın öncelikle kendi kendilerine işlerini kurmaları ve kendi hesaplarına iş yapmaları teşvik edilmelidir.

Diyarbakır'da dar gelirliilerin kendi hesaplarına çalışmalarını sağlamaya yönelik olarak uygulamakta olduğumuz MİKRO KREDİ projesi, vatandaşlarımızın işsizlikten kurtulmaları için, kendi kendilerine iş kurmalarına imkan sağlanmasına bir örnektir.

VIII. 50 YAŞ ÜZERİ İŞGÜCÜ ÇALIŞMA DÜZENİ

The Economist dergisinde yer alan araştırmasında, Peter Drucker, geleceğin toplumuna yönelik bir değerlendirme yapmaktadır. Drucker, yaşlanan nüfusun ve bilgiye dayalı iş-gücünün geleceğin iş hayatında önemli rol oynayacağını belirtiyor.

Buna göre, gelişmiş ülkelerin en büyük sorunlarından biri, yaşlı nüfus hızla artarken yerine genç nüfusun yetişmemesi. Bu sebeple, gelecekte 50 yaş üzeri çalışanların işgücüne büyük ihtiyaç duyulacak. Bu kişiler tam gün ofiste çalışmak yerine yarı zamanlı, geçici işler yapacak ya da danışman olarak görev alacaklar.

Yaklaşık 25 yıl sonra, bir organizasyonda görev yapanların yalnızca yarısı o şirketin tam zamanlı elemanı olacak. Nüfusun yaşlanmasıyla birlikte gündeme gelecek en önemli konulardan biri göç olacak. Gelişmiş ülkelere dünyanın her yerinden genç insan akışı olacak. Bu demografik değişimle birlikte homojen kültürler ve pazarlar da kaybolacak.

Peter Drucker, gelecekte işgücünün 50 yaş üstü ve altı olmak üzere iki ana kola ayrılacağını öngörüyor. Bu iki grubun ihtiyaçları, davranışları ve üstlendikleri görevler birbirinden farklı olacak. Genç grup için sürekli bir iş ve düzenli bir gelir önem taşıırken, sayısı gittikçe artan yaşlı nüfusun çok daha fazla seçim hakkı olacak.

Diğer taraftan, lisans eğitiminden sonra, yeni

mesleklerin öğrenilmesi bakımından sertifika programları önem kazanmaya başlayacak. Kişiler, emekli oluncaya kadar artık yaklaşık 5 ila 10 farklı iş çeşidinde çalışmayı deneyecekleri beklenmektedir.

IX. İSTİHDAMIN ARTIRILMASINDA GİRİŞİMCİLİK(KENDİ HESABINA ÇALIŞMA) İLE MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM

Enflasyon, büyüme ve borçların sürdürülebilirliği sorunlarını çözümlemek, istihdam artışını beraberinde getirmiyor. Bu hususlar, gerekli ve ön şartlardır. Ancak sorunun çözümü için, yeni yatırımlar yanında, girişimciliği özendirecek özel stratejiler de geliştirmek gerekiyor.

Türkiye’de işsizliğin azaltılmasında iki stratejinin uygulanması etkinleştirilmelidir: Bunlardan birincisi, insanların kendi kendilerine gelir getirici bir faaliyette bulunmalarını sağlayacak şekilde, kendi hesaplarına çalışmalarına yardımcı olunmalıdır.

İkincisi ise, Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara insan gücünü oluşturacak şekilde, istihdam imkanları bulunan mesleki ve teknik eğitim almış insan gücünün yetiştirilmesinin sağlanmasıdır.

A. Girişimcilik Kültürümüz

Türk girişimciliği yetersiz olmakla birlikte, yüzlerce yıl ticari hayatın dışında kalmış olan insanımızın sahip olduğu cesaret, hırs, yeniliğe karşı uyum gibi girişimcilik açısından önemli nitelikler

yanında, gerekli bilgi açığının da kapatılmasıyla, ülkemizdeki girişimcilik faaliyetleri giderek artmaktadır.

Selçuklular döneminde ve Osmanlıların kuruluş döneminde bir esnaf-sanatkâr örgütü olan Ahilik teşkilatı, başarılı olmasına rağmen, Osmanlı devletini oluşturan toplum grupları arasında bir iş bölümüne gidilerek, Türkler ticari işlerin dışında bırakılmıştır.

Osmanlı Devletinde ticareti, daha çok Rum, Yahudi ve Ermeniler üstlenirken, Türkler askerlik, ulemalık, bürokratik ve hayvancılık ile tarım gibi işlere yönlendirilmişlerdir. Dolayısıyla Türk toplumu yedi sekiz nesli kapsayan çok uzun yıllar ticaretin dışında kalmış ve Türk toplumunda gerek sosyo-kültürel ve gerekse ahlaki açılardan arzu edilen ölçüde bir ticari altyapı ve ticaret kültürü eksikliği oluşmuştur.

Ancak, Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde ve özellikle İttihat ve Terakki döneminde

"Türk'ten iş adamı ve tüccar yapma", "Müslüman ve Türk ticaret adamı" oluşturma konusunda çalışmalar yapıldı.

Türk'ten iş adamı ve tüccar yapma çabaları, Osmanlı Devletinden sonra kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nde çok önem kazanmıştır. Cumhuriyetin ilan edilmesinden 9 ay önce, 1923 Şubat ayında İzmir'de toplanan İktisat Kongresi'nde alınan ilke kararlarından birisi de ,

"Türk ve Müslüman ahaliden tüccar ve iş adamı oluşturma" konusundadır. Yeni Cumhuriyetin bu politikası 1930'lu yıllara kadar sürdürülmüştür.

B. İşsizliğin Çözümü için Girişimcilik (Kendi Hesabına Çalışmak)

İşsizliğin azaltılması için, kendi hesabına iş yapmak bir çözüm yolu olarak görülmelidir. Girişimci; üretim için gerekli faktörleri bir araya getirerek, mal ve hizmet üretimi için gerekli işi başlatan, ayrıca üretim için gerekli finansman kaynaklarını ve üretimin değerlendirileceği pazarları bulan kişidir.

Bir kişinin girişimci olabilmesi için, risk ve sorumluluk üstlenebilme, dinamik bir kişilik, yeniliklere açık olma, kendi hesabına iş yapabilme tutkusu gibi belirli niteliklere sahip olması gerekir.

Bazıları kendi kendisinin patronu olmak, başkalarından emir alarak çalışmamak için, bazıları ise mevcut iş alternatiflerinin sağlayacağı kazanımlardan daha fazlasına ulaşmak için, kendi hesaplarına iş yapmayı isteyebilirler.

Ayrıca, kendi geleceğini kendi karar ve gayretleriyle şekillendirmek, daha bağımsız ve esnek bir iş ortamına sahip olmak yanında, yeni iş fırsatlarını değerlendirme de kendi işini kurmada etkili olabilir.

Diğer taraftan, kendi hesabına iş yapmak

isteyenler, bağımsız olmayı arzulayabilir ve bu amaçla riskleri göze almak isteyebilir. Kişilerin bu kabiliyeti ve azmi, rekabet ortamının zorluklarını yenilebilmesinde en önemli faktörlerden birisidir. Kendi hesabına çalışmayı arzu edenler, aynı zamanda piyasadaki boşlukları gören kişilerdir. Tüketicilerin istek ve ihtiyaçlarını algılayıp, bunun yerine getirilmesi doğrultusunda genellikle yenilikçi fikirlere sahip olurlar.

Girişimcilik(kendi hesabına çalışma) niteliğinin kazandırılmasında aile ve çevrenin etkisi olduğu gibi bu nitelik eğitimle kazandırılabilir.

Bu bakımdan, Liselerin ve Üniversitelerin istisnasız bütün bölümlerinde seçimlik ders olarak "Girişimcilik dersi" mutlaka programa konulmalıdır. Çünkü, işsizlikten kurtulmak için hangi eğitim ve öğretimi alırsa alsın kişiler, kendi işlerini kurmaları açısından yönlendirilmeli ve teşvik edilmelidir.

C. İşsizliğin Temel Çözümünde Mesleki Ve Teknik Eğitim

Avrupa Birliği ülkeleri mesleki ve teknik eğitimi, istihdamın en önemli aracı olarak değerlendirirken, ülkemizde mesleki ve teknik eğitime mevcut durumdan çok daha fazla önem verilmelidir.

Türkiye'deki yüksek işsizlik oranlarına rağmen işyerleri, nitelikli ara işgücü temininde zorlanıyor. Ülkemizde mevcut eğitim sistemi, rekabetçi ekonominin ihtiyaçlarını karşılayacak bilgi ve

beceriye sahip işgücü yetiştirilmesinde yetersiz kalırken, kalifiye işgücünün yetiştirilmesi büyük ölçüde özel sektörün çabalarıyla ancak gerçekleştirilebiliyor.

Elginkan Vakfı'nın Manisa ve Bolu'daki çalışmalarının yanında, Diyarbakır'da girişimlerimiz sonucu; Elginkan Vakfı ile Diyarbakır Valiliği arasında yapılan bir protokolle, Vakfın yapacağı yaklaşık 2 trilyon liralık yatırımla Eylül 2006 tarihinden itibaren, bölgedeki vasıfsız işsizlerin bedelsiz olarak mesleki ve teknik eğitimleri gerçekleştirilerek, onların iş sahibi yapılması sağlanacaktır. Böylece, bölgede işsizliğin azaltılması yönünde önemli bir mesafe alınması sağlanmış olacaktır.

X. KENDİ HESABINA ÇALIŞMADA EN ÖNEMLİ SORUN: SERMAYE

Kendi hesaplarına çalışmak isteyenlerin karşılaştıkları sorunların en önemlilerinden birisi yetersiz sermayedir. Kendi hesaplarına çalışmak isteyen kişiler, çoğunlukla sermaye yetersizliği nedeniyle kendi işlerini kuramamakta ve işsiz kalarak daha da fakirleşmektedirler.

Devletten iş istemeyen, istihdam sorununa kendi çözümlerini üreten ve vergi ödemek isteyen girişimcilerin en büyük sorunlarından biri olan sermaye temini konusunda, geri ödemesi olmak kaydıyla, küçük bir başlangıç sermaye ile desteklenmeleri gerekir.

Türkiye'de nüfus yapısının genç ve dinamik olması sebebiyle, kendi hesabına çalışmayı özendirmek, işsizliğin azaltılmasında önemli bir fırsat olarak görülmelidir.

Türkiye'de dağıtılan toplam kredilerin sadece % 3'ü küçük ve orta boy işletmelere tahsis edilirken, bu oran ABD'nde % 42.7, Federal Almanya'da % 35, Japonya'da % 50'dir.

Burada finansal ihtiyaç, girişimcilerin piyasadan kazanmak yerine, külfetsiz bir nimet olan sübvansiyonlar aracılığıyla para kazanma, başka bir ifadeyle devleti aracı yaparak toplumdan gelir transfer etme eğilimi olmamalıdır. Piyasalardan kazanmak yerine, devletten kazanmanın çok yaygın bir yol olduğu toplumumuzda bu eğilim ortadan kaldırılmalıdır.

Burada amaç veya ifade edilmek istenen husus, devleti aracı yaparak başka kesimlere yapılması gereken kaynak transferini daha düşük faizli, daha uzun vade ve daha fazla ödemesiz devresi olan krediler elde edilmesi olmamalıdır. Ancak, finansal sorunlar esas olarak bir sübvansiyon sorunu olarak algılanmamalıdır.

Almanya'daki küçük ve orta ölçekli işletmelerin sermayesinin ortalama olarak sadece % 40'ı öz sermayeden oluşmakta, % 60'ı borçlanmak suretiyle karşılanmaktadır. Almanya'da bu konuda yapılan araştırmalar, işletme ölçeği büyüdükçe

toplam sermaye içinde öz sermaye payının arttığını göstermektedir.

Mevcut istatistikler dikkate alındığında ise, ülkemizde Almanya tablosunun tam tersi bir tablonun mevcut olduğu belirtilebilir. Ülkemizde işletmeler küçüldükçe işletmenin öz sermaye oranı artarken, borçlanma oranı azalmaktadır. Bu oran (toplam yatırımlar içindeki kredi payı) Türkiye'deki KOBİ'lerde % 7-8'lere düşmektedir.

Bu oranın ölçek büyüklüğü azaldıkça daha düşük seviyelere indiğini, çok küçük işletmeler olarak tanımlanan 1-9 personel çalıştıran işletme grubunda %2-3 seviyelerine kadar düştüğü belirtilebilir. Genç girişimci adayları için bu oran %1'lerin bile altında kalmaktadır.

Bu konu, üzerinde hassasiyetle durulması ve kısa sürede değiştirilmesi gereken bir Türkiye gerçeğidir. **İyi yetişmiş nitelikli, hırslı işsiz gençlerimiz gerekli itici güç olan sermayeye ulaşmaları halinde, kendi hesaplarına çalışmaya başlayarak, üretime ve istihdama katılma konusunda istekli olacaklardır.**

Vatandaşlarımız genel olarak borçlanmadan korkmakta veya borçlanmanın iyi karşılanmaması nedeniyle, mümkün olduğu kadar kendi imkanlarıyla hareket etme eğiliminde olmaktadır. İş adamlarımız borcun gelecekteki faiz ve anapara ödemelerinden ürkmekte, kendi yağları ile kavrulmayı tercih etmektedir.

Halbuki girişimci, kendi parasıyla değil, başkalarının parasıyla iş yapabilen, bu riske girebilen ve bunun için gerekli ikna etme ve güven verme yeteneğine sahip olan kişilerdir. Ancak, mevcut duruma, bankalar ile diğer borç veren kurumların da küçük işletmelere fazla ilgi göstermemeleri ve krediyi insana değil tapuya vermeleri de etkili olmaktadır.

Toplumda her para sahibi olan ve yatırım için gerekli fonlara sahip kişi ve kurumların çoğu girişimcilik niteliklerine sahip olmayabilirler. Buna karşılık, girişimcilik niteliklerine sahip olan insanların çoğunun da yatırım için gerekli parası yoktur. Dolayısıyla, bu niteliklere sahip kişilere, ihtiyaçları olan fonları aktaracak mekanizmaların geliştirilmesi gerekir. Burada önemli olan borçlanmak veya borçlanmamak değildir. Önemli olan ne zaman, ne kadar ve hangi şartlarla borçlanılacağıının iyi belirlenmesidir.

Kendi hesaplarına çalışmak isteyenlerin finansman bulmada karşılaştıkları en önemli sorun, bankalar tarafından teminat olarak gayrimenkul ipoteği istenmesidir. **Aslında bankalar gayrimenkule kredi vermektedir.** Halbuki kendi hesabına çalışmak isteyenler, sahip oldukları gayrimenkulleri nakde çevirip yatırım yapmak istemektedir. Ekonomik açıdan doğru olan da budur ve küçük işletmelerin bu yolda teşvik edilmesi gerekir.

Kendi hesabına çalışmak isteyen ancak küçük bir sermayeye ihtiyaç duyanlar karşısında

bankalar gayrimenkullerle kendilerini garantiye almaktadırlar. Ancak, bankaların teminat konusundaki bu tutumu küçük girişimciyi iş kurmada zorlamaktadır.

Ticari Bankalar krediyi, girişimcilik niteliklerine sahip veya elinde ekonomik açıdan uygulanabilir projeleri olan kişilere değil, gayrimenkulü olan kişilere tahsis etmektedir. Kendi işini kurmak isteyeneye değil, tapuya kredi verilmektedir. Bu durum, potansiyel kendi hesabına çalışmak isteyenlerin işlerini başlatmalarını çok zorlaştıran önemli faktörlerden birisidir. Bu bakımdan, ticari bankalardan ayrı olarak, bu durumu kavrayan ve anlayan mikro finans kuruluşları kurularak yaygınlaştırılmalı ve kendi hesabına iş kurmak isteyenlere sermaye sağlanmalıdır.

XI. KENDİ HESABINA ÇALIŞMADA FİNANSMAN DESTEĞİ İÇİN MİKRO FİNANS KURULUŞLARI KANUNU

59'ncu Hükümetin tasarısı olarak hazırladığımız **"Mikro Finans Kuruluşları Hakkındaki Kanun Tasarısı"** sayesinde fakirliğin ve işsizliğin azaltılmasına yönelik olarak, kendi hesabına çalışacaklara kredi verebilecek iki çeşit mikro finans kuruluşu oluşturulması düzenlenmektedir:

Birincisi, mikro finans sektörüne girerek buraya yatırım yapmak isteyen yerli ve yabancı yatırımcılar ile ticari bankaların kurabilecekleri **mevduat kabul eden mikro finans kuruluşlarıdır**. İkincisi ise, Edirne'den, Hakkari'ye, Muğla'dan Artvin'e kadar

Türkiye'nin her köşesinde işsizliğin ve fakirliğin azaltılmasına yönelik olarak; vakıf, dernek, meslek kuruluşları, sendikalar, il özel idareleri ve belediyeler tarafından kurulabilecek genellikle kar amacı gütmeyen ve **mevduat kabul etmeyen mikro finans kuruluşlarıdır**. Böylece, kendi hesabına çalışmak isteyen ancak teminat göstere-meyenlere asgari bir başlangıç sermayesi bulma imkanı sağlanmış olacaktır.

ABD fakirlere kendi işlerini kurmaları için mikro kredi(başlangıç sermayesi) olarak asgari ücret olan \$1,200 verirken, biraz daha durumu iyi olanlara ise SBA(Small Business Administration—Küçük İşletmeler Başkanlığı) önderliğinde ve ABD ticari bankacılık sistemini de devreye sokarak yeni istihdam oluşturmaya yönelik biraz daha büyük meblağlarda girişimcilik kredisi verilmektedir. Bangladeş'te fakirlere verilen başlangıç sermayesi 38 dolar seviyesindedir.

Diyarbakır'da kendi hesabına çalışmak isteyen dar gelirli kadınlara başlangıç sermayesi olarak 1,5 milyar liraya kadar teminatsız, kefilsiz, icrasız ve mahkemesiz kredi verilmektedir. Bu projede kredi bir insan hakkı olarak kabul edilmekte olup, tapuya değil insana kredi verilmektedir. Yıllık verilen kredi, üzerine hizmet maliyeti eklenerek, 46 hafta boyunca haftalık geri ödemelerle tahsil edilmektedir. Böylece, kendi hesabına çalışmak isteyen kadınlar, üretime katılarak iş kadını olabilmektedir.

İşsizliğin azaltılması için Almanya ise, işsizlik fonunu kredi olarak işsizlere kullanarak, 2003 yılında 142,000 kişiye kendi işini kurma imkanı sağlamıştır.

Eskiden Devlet Baba vardı. Şimdi AB Baba anlayışı oluşmaya başladı. Kendi gücünü ve potansiyelini hareket ettirmeden, bir başkasına dayanma zihniyeti yanlıştır. Bu bakımdan, **dar gelirli olup da kendi işini kurmak isteyen herkese mikro kredi vasıtasıyla iş kurma imkanı veriyoruz. Böylece, insanların kendilerine inanmaları ve güvenmeleri sağlanırken, sermaye birikimi modeline uygun olarak, önce küçük ve daha sonraki dönemlerde artarak büyüyen bir sermaye yanında, alın terini de içine katarak geçimini bir başkasına ihtiyaç duymadan sağlamak isteyen istisnasız dar gelirli herkesi mikro kredi prensiplerine uymak şartıyla iş kadını veya iş adamı yapıyoruz.**

Diğer taraftan, ana fonksiyonlarından birisi girişimciliğin artırılması olan KOSGEB'in bu görevini yerine getirerek ülkedeki istihdamın arttırılmasında ABD'deki küçük işletmeler başkanlığı olan SBA gibi Türk ticari bankacılık sistemi ile birlikte rol üstlenmelidir.

XII. İŞSİZLİĞİ VE FAKİRLİĞİ AZALTMASINDA ÖRNEK PROJE: DİYARBAKIR MİKRO KREDİ PROJESİ

Mikro kredi, kendi kendine iş kurmak üzere öncelikle fakirlere verilen küçük bir sermayedir.

18 temmuz 2003 tarihinde Diyarbakır'da 6 fakirin fakiri kadına, her birisine 500'er milyon liralık çek olmak üzere toplam 6 milyar kredi vererek başlattığımız **fakirliğin ve işsizliğin önlenmesine yönelik mikro kredi projesinde**, 7 Ekim 2004 tarihi itibariyle 850 kişiye 507 milyar lira kredi verilmiştir. Ortalama aile büyüklüğü 5 kişi olarak alındığında, Diyarbakır'da mikro krediden faydalananların sayısı yaklaşık 4,500 kişidir

Birinci uygulama yılında Diyarbakır'da hedefimiz 800 kişiye kredi vermektir. Bu hedefe zamanında ulaştık. İkinci yılda hedefimiz 2,200, üçüncü yılda hedefimiz ise toplam 4,400 kişiye kredi vermektir.

Kredi geri ödemelerinde %100 başarı vardır. Bu kahraman kadınlarımız, tahakkuk eden bütün borçlarını bugüne kadar zamanında geri ödemişlerdir. Dünyadaki benzer projelerdeki geri ödeme oranları içinde en kötüsü %98'dir.

A. Mikro Kredinin Felsefesi

Kredi işlemlerinde, 5 kişilik grup dinamiği uygulanmakta olup, teminat ve kefalet aranmamakta, icra ve mahkemeye asla müracaat edilmemektedir.

Mikro kredi projesinde, hiçbir şeyi olmayan fakir kadınlar, kredi almada diğerlerine nazaran daima önceliklidir.

Mikro kredi de felsefe; kredinin bir insan hakkı olduğudur. Ticari bankalar tapuya, teminata ve kefalete yani kağıda kredi verirken, mikro kredide insana kredi verilmektedir. Ayrıca, mikro kredi otobanına çıkarılan fakirlerin, bu otobanın üzerinde kalmalarına yardımcı olunmalıdır.

Ticari bankalardan kredi alırken, ne kadar fazla teminatınız varsa, o kadar fazla kredi alırsınız. Mikro kredi de ise, "ne kadar aza sahipsen, o kadar fazla önceliğin vardır" anlayışı hakimdir.

B. Mikro Kredi Projesinde Ne kadar Başlangıç Sermayesi veriliyor?

İlk uygulama yılında(18 Temmuz 2003 – 18 Temmuz 2004) verilen kredi miktarı 100 – 750 milyon arasında değişmiştir. İkinci uygulama yılına 19 Temmuz 2004 tarihinde başladık. Uyguladığımız sermaye birikimi merdiveni modeli sayesinde, ilk yıl 500 milyon kredi almış ve taksitlerini tamamlamış vatandaşlarımıza bu sefer kredi miktarı ihtiyaca göre artırılarak, işini büyütmek ve ilerletmek için 750 milyon ila 1.5 milyar arasında yeni kredi vermekteyiz.

Kredi miktarını, kredi veren ve alan arasında yapılan değerlendirmeler belirlemektedir. Kredi alanlar, okulun açılış dönemlerinde çocuklarının okul ihtiyaçlarının karşılanması gibi, acil

ihtiyaçların karşılanması için ayrıca her hafta isterlerse 1 milyon lira tasarruf edebilirler. Bu meblağ bankalarda hesaplarına yatırılmaktadır.

C. Mikro Kredinin Maliyeti Var mı?

Hibe şeklindeki yardımlar insan onurunu rencide eder. Ancak, herkes borcunu zamanında geri ödemek kaydıyla borca ihtiyaç duyabilir. Bunun ekinilecek veya utanılacak bir yönü yoktur.

Mikro kredinin sürdürülebilir olması ve daha fazla kişiye ulaşabilmesi yanında, çalışanların masraflarının karşılanması için **hizmetlerin karşılığı olarak bir hizmet maliyeti** almaktadır.

Mikro kredi de vatandaşların ayağına kadar gidilerek taksitler toplanır ve kredi alanlara zarar vermemek için, evlerinde su dahil hiçbir ikram kabul edilmez.

D. Mikro Kredi Alanlar Ne İř Yapıyor?

Yapılan işlere örnek olarak; kredi alan kadınlardan birisi, 100 milyon kredi alıp, mahallesinde metre ile tlbent satıyor. İř bulamayan bir ebe, 500 milyon lira kredi alıp mahallesinde sağık kabini kurdu. 500 milyon kredi alıp, bakkaliye ve manav dükkanı aan yanında, 200 milyon alıp patlıcan serası kuran, 500 milyon krediyle çamaşır makinesi alıp, lokantalardan eşi ve çocukları tarafından toplanan örtü, önlük ve peçetelerin yıkanması ile geçimini temin eden ve aldığı 500 milyon lira krediyle, evinde ss bebekleri yapıp tuhafiyeye satan gibi

yaklaşık 70 çeşit iş yapan 850 iş kadını kredi kullandı.

Bu örneklerden çarpıcı sonuçları olanlardan birisi de, yıllık 500 milyon lira kredi verdiğimiz Diyarbakır Bağlar semtinde oturan bir kadındır. Evde ürettiği süs ve çeyiz eşyalarını tuhafiyecilere satarak ayda bir asgari ücret kadar 300 milyon lira gelir elde ediyor. Elde ettiği gelirin bir bölümünü kızlarını dershaneye göndermek için harcadı. İki kızı da üniversiteyi kazandı.

E. Zenginleşme Süreci ve Dar Gelirli Herkese Kendi İşini Kurma imkanı

Hukuka ve ahlaka uygun zenginleşme süreci uzun ve zor bir yolculuk olup, büyük bir irade, iş yapabilme azmi, kendine güven ve disiplinli olmayı gerektirmektedir. Verilen krediyi bazen az görenler, kredi kullananların kazançlarını ve gayretlerini gördükten sonra, kendilerine de mümkünse verilmesi konusunda ısrar ediyor. Mikro kredi ile bugünden yarına çok kısa sürede zenginleşme süreci olmaz. Ancak, sabırla ve uzun vadeli olarak insanlar fakirlik sınırının üzerine çıkabilir ve zenginleşebilirler. Onun için bu konudaki inancımız şudur: **Bugün aza razı olmayan yarın çoğu hiç bulamaz.**

Bu bakımdan, dar gelirli olup da kendi hesabına çalışmak isteyen herkese iş kurma imkanı veriyoruz derken, küçük bir sermaye ile

başlayarak ve alın terini de içine katarak geçimini bir başkasına ihtiyaç duymadan sağlamak isteyen istisnasız herkesi mikro kredi prensiplerine uymak şartıyla **iş kadını veya iş adamı yapıyoruz.**

Daha önce herşeyi devletten, şimdi de herşeyi AB'den bekleyen bir zihniyeti ortadan kaldırmak için verdiğimiz bir haftalık eğitimle, kendi kendine bir başkasına ihtiyaç duymadan nasıl iş sahibi olunabileceğini öğretiyoruz. İnsanlara hangi işi yapacaklarını öğretmiyoruz. Buna gerek de yoktur.

Allah'ın her insana verdiği bir kabiliyet vardır. Biz o kabiliyetin açığa çıkarılarak ondan yararlanılmasının yollarını gösteriyoruz. Böylece, kazanmak için insanların devletin desteğinden önce, kendi kendilerine güvenmelerini ve sahip çıkmalarının gerektiğini öğretiyoruz. Ayrıca, başkasına bağımlılık veya başkasına dayanma zihniyetinin ortadan kaldırılmasına yardımcı oluyoruz.

F. Mikro Kredi Hayat Suyudur

Herkesin kabiliyetinin işe dönüştürülebilmesi için bir hayat suyuna, itici bir güce ihtiyacı vardır. Bu su da küçük sermaye olan mikro kredidir. Çünkü işsiz ve fakirin sahip olmadığı en önemli unsur paradır.

İşsizliğin ve fakirliğin azaltılması için; uzun vadede ve makro politikalar sonucu, yatırımların, üretimin ve ihracatın artırılması gerektiğini herkes biliyor. Ancak, bu gelişmenin yanında, mevcut borcun döndürülmesi kısır döngüsünden

kurtulmanın yolu ve neticeleri görülünceye kadar mikro uygulamalar da gereklidir. Bu bakımdan, mikro kredi uygulaması çok önemlidir.

G. Ekonomik Faaliyette Bulunabileceklere Hibe Yanlıştır

Ekonomik bir faaliyette bulunma potansiyeli olan şahıslara sosyal yardım adı altında **hibe yardım yapılması yanlıştır**. Bu tür uygulamalar, insanları miskinliğe sürüklerken, daima bir yerlere dayanma zihniyetinin de köklü bir şekilde toplumda yerleşmesine sebep olur. Devlet baba ve şimdi de moda olan AB baba anlayışlarından mutlaka kurtulmalıyız.

Yatalak, hasta, yaşlı ve iş yapamaz özürlü gibi gerçekten hiçbir ekonomik faaliyette bulunma potansiyeli olmayanlara, hibe şeklinde yardım yapılması hem insanidir hem de ahlakidir. Bu devletin sosyal görevlerinden bir tanesidir. Bunun dışında kalan herkesin; genç, yaşlı, erkek, kadın, özürlü, gazi, köylü ve şehirlinin kendi işini kurması teşvik edilmeli ve bu yönde zihniyet değişikliği yapılması için mikro kredi uygulaması çok uygundur.

H. Mikro Kredi ile İlgili Dünya Ne Yapıyor?

Birleşmiş Milletler 2005 yılını mikro kredi yılı ilan etti. Mikro kredi, Bangladeş'te 1976'da ilk defa uygulanmasına rağmen, yaygın olarak bilinenin aksine, esas olarak en iyi uygulamaları geliştirmekte olan değil gelişmiş olan ülkelerdir.

Mikro kredinin en iyi uygulayıcıları arasında ABD ve Avrupa ülkeleri gelmekte olup, mikro kredi gelişmiş ve gelişmekte olan 111 ülkede uygulanmaktadır. ABD’de mikro krediyi Hillary ve Bill Clinton Arkansas’ta ve ABD’nin büyük kentlerinin semtlerinde uyguladılar. Hillary Clinton, bunu yazdığı "Living History — Yaşayan Tarih" kitabında açıklamaktadır.

Dünyada yaklaşık 80 milyon insan mikro kredi kullanmaktadır. Bunların ortalama 5 kişilik aile büyüklüğüne sahip olduğu varsayıldığında, dünyada yaklaşık 400 milyon kişi mikro krediden yararlanmaktadır..

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, Birleşmiş Milletler’in yoksulluğun 2015 yılına kadar %50 azaltılması hedefinin altına imza atmıştır. Hibe şeklindeki yardımlarla insanlar fakirlik ve açlık sınırının üstüne çıkarılamaz. Bu bakımdan, radikal politika değişikliği yapılarak, kendi hesabına çalışmayı özendiren ve daha onurlu bir iş yapmaya imkan veren mikro kredi uygulaması Türkiye’de yaygınlaştırılmalıdır.

XIII. SONUÇ

İstihdamın artırılması ve kayıt dışı istihdamın önlenmesi için;

➤ Kısa vadede, hızlı netice alınması bakımından yapılacak mikro uygulamalar çerçevesinde Diyarbakır’da kadınlara yönelik

olarak büyük başarı ile uygulanmakta olan Diyarbakır Mikro Kredi Projesi Türkiye genelinde dar gelirli kadınlardan kendi hesaplarına çalışacak olanların ihtiyaç duydukları başlangıç sermayenin sağlanması için yaygınlaştırılmalıdır.

➤ Her şeyi Devletten bekleyen, şimdi de her şeyi AB'den bekleyen bir zihniyeti ortadan kaldırmak için, vatandaşlarımız başkası yerine, kendi kendilerine dayanmaları teşvik edilmeli ve kendi hesabına çalışmak isteyen özörlöülerin, gençlerin, gazilerin ve yaşlıların iş adamı ve iş kadını olmaları için geri ödenen bir hayat suyu olan küçük sermaye verilmelidir.

➤ Vasıfsız ve işsiz vatandaşlarımızın iş bulmalarını sağlamak maksadıyla, sertifikaya dayalı mesleki ve teknik eğitime ağırlık verecek şekilde mesleki ve teknik eğitim merkezleri oluşturulmalıdır.

➤ Lise ve Üniversite mezunlarının kendi işlerini kurmalarını sağlayacak şekilde, okulların son sınıflarında, bölüm farkı gözetmeksizin bütün bölümlerde seçmeli ders olarak "Girişimcilik" dersi konulmalı ve gençlerin kendi hesaplarına çalışmaları özendirilmelidir.

➤ Ülkemizde girişimciliğin geliştirilmesi yönünde fonksiyon yüklenmiş bulunan KOSGEB'in bu fonksiyonunu işsizliğin önlenmesi yönünde kullanması için harekete geçirilmelidir.

➤ İstihdamın artırılması için, esnek çalışma, kısmi çalışma ve esnek çalışma yerleri uygulamaya konulmalıdır.

➤ Kendi yaptığı iş ile menfaat çatışması olmamak kaydıyla, doktorların muayenehane açmaları gibi, memurların da ticaret yapabilmeleri ve öğretmenlerin özel ders vermeleri serbest bırakılarak, hukuka ve ahlaka uygun ilave gelir etmeleri sağlanarak bu ek gelir de vergilendirilmelidir.

➤ Yeni iş çeşitlerine uyum sağlama veya yeni mesleğe sahip olmak için, eğitim ve öğretim kurumları tarafından sertifika programları uygulaması yaygınlaştırılmalıdır.

➤ "İstihdam bazlı" teşvik sisteminde yatırım yapılacak yerler arasında gelişmişlik açısından kademelendirme yapılarak farklılaştırma ve özendiricilik sağlanmalıdır.

➤ Türkiye İş Kurumu, işsizlik sigortasının tahsilatı dışında fonksiyonel olmayıp, stihdam geliştirme yönünden de fonksiyonsuz olduğundan ve kaynak israfına sebep

verdiğinden dolayı kapatılmalıdır.

➤ Eğitim sistemi özel sektör ihtiyaçları tarafından yönlendirilmeli ve istihdamla bağlantısı mümkün olduğu kadar kurulmalıdır.

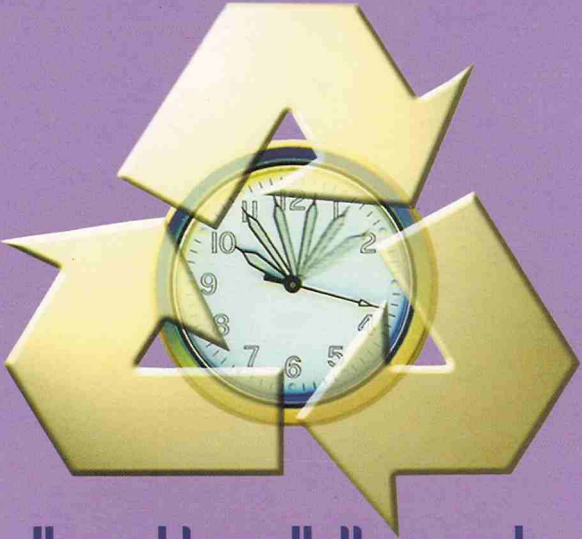
➤ Kamu hizmetinde HİZMET STANDARTLARI geliştirilerek, minimum bürokrasi ilke edinilmeli ve yatırımcının kolaylıkla yatırım yapabilmesi sağlanmalıdır. Bu bakımdan, yatırımcılar için, YATIRIM TEK ADIM BİRİMİ, vergi numarası alacaklar için VERGİ NUMARASI TEK ADIM BİRİMİ ve iş kurmak isteyenler için İŞ KURMA TEK ADIM BİRİMİ gibi "gerekli bütün işlemlerin bir yerden yapmasını sağlayacak" TEK ADIM BİRİMLERİ oluşturulmalıdır.

➤ Asgari geçim parametreleri baz alınarak, bölgesel asgari ücret uygulamasına geçilmesi değerlendirilmelidir. Az gelişmiş bölgelerde yatırım ve istihdamı cazip hale getirilmelidir. İstanbul gibi büyük kentlerde asgari ücretle işçi bulmak zor iken, birçok doğu kentinde, asgari ücretin yarısına razı işçiler ve onları kayıtdışı çalıştıran işyerleri bulunmaktadır.

➤ İstihdam edilen işçi sayısı arttıkça; vergi, SSK primi, işsizlik sigortası gibi ücret dışı işgücü maliyetini arttırıcı unsurlarda rahatlatma sağlanarak, firmaların ödedikleri vergi ve diğer

ödemelerde işçi sayısının artışına paralel olarak düşüş sağlanmalıdır. İstihdam üzerindeki ücret dışı yükler tedricen azaltılmalıdır. İşgücünün toplam maliyeti düştükçe üretim birimlerinin daha fazla işgücü kullanma talebi de artacaktır.

➤ İşgücü piyasası politikası, işçi ve işveren arasında hakkaniyete ve kazan-kazana dayalı oluşturulmalıdır. Böylece işsizlik ve dolayısıyla fakirleşme azaltılabilecektir.

**Kaynakların Kullanımında
80 / 20
Prensibi**

ve

**Bir Milyon İşlemden
En Fazla Üç Hataya İzin Veren
6 Sigma Yaklaşımı**

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI

